

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видав. Робітничо-Фармерське Видавнє Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ТИСЯЧНЕ ЧИСЛО “УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ”.

Тисячне число “Укр. Робітничих Вістей” — це тисячний удар по брехні, темноті й неволі, що сковують ще широкі маси працюючих. Тому появу його усі ми щиро вітаємо та бажаємо нашому ювілейному дожити ще багатьох тисячних і мільйонних ювілейних свят, а кожне з них щоб відзначалося великим зростом й досягненнями нашого часопису.

“Українські Робітничі Вісті” почали виходити в дуже важкому часі чорної реакції в Канаді в 1919 році. Прийшли вони на зміну своїйому славному попередникові “Робочому Народу”, що його в 1918 році закрила реакційна консервативна влада за більшовизм. Не тільки однією своєю часопису по-зависло тоді українських робітників та фермерів, але й організації, — Української Соціал. Демократичної Партії, — яку проголосила влада протизаконною, бо стала вона була на становищі більшовиків.

“Українські Робітничі Вісті” розвіяли радість і сподівання ворогів українських робітників та фермерів, бо уможливили встановлення зв'язків між нашими громадами та гуртками, що давніше належали до закритих владою організацій і допомогли організуванню Товариства Українських Робітничих Дім, що пізніше перетворилося у могутню сьогодні нашу культурно-освітню організацію Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім. Згодом “У.Р.В.” допомогли організуванню Української Секції Комуністичної Партії Канади, а далі й Робітничого Запомогового Товариства. “У.Р.В.” стали виданим осередком, докрити якого вирости журнали “Голос Праці”, “Голос Робітничий”, “Робітничий”, часопис “Фармерське Життя” та журнал “Світ Молоді”. “У.Р.В.” допомогли розповсюдженню багатьох тисяч книжок та брошур. Одним словом — наш часопис-ювілей виконав величезну організаційну, культурну й політично-освітню працю.

Не зважаючи на важкі цenzури, матеріальні й інші умови, з якими доводилося боротися в перших початках часопису, “У.Р.В.” швидко захоплювали щораз ширше коло читачів і здобули собі сьогодні найбільший тираж з усіх українських часописів в Канаді. З тисячним своїм числом “У.Р.В.” свідкують теж свято завойовану популярність серед трудящої громади українських робітників та фермерів в Канаді і перемоги над українськими проти-робітничими та проти фермерськими, контрреволюційними, продажними газетами.

Підсумовуючи досягнення й успіх “У.Р.В.”, перевіряючи цю велику працю, що наш часопис виконав своєю тисячковою числом і той значний поступ вперед, що ми при його допомозі зробили, нам необхідно витягнути із цього для себе науку на майбутнє, що даючи про розвиток нашого преси, ми й надалі будемо зміцнювати нашу організовану силу, підносити нашу свідомість й культурність до вищого рівня, ударемизвати старання й плани наших ворогів та святкувати перемогу над ними. Щиро дякуючи про нашу робітничо-фермерську пресу, ми виконуємо одне з самих важливіших завдань борців за освоєння робітничого класу.

Нехай же ростуть тисячі удари “У.Р.В.” проти брехні, темноти й неволі, а з ними тисячі нових читачів нашого часопису.
М. Цюлович.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ” ТИСЯЧУ РАЗ.

В 1919 році почали виходити “Укр. Роб. Вісті” й до року скликано було перший з’їзд представників розкиданих по цілій Канаді й не злучених ще між собою робітничих організацій — драматичних та освітніх гуртків. Не було б “Укр. Роб. Вістей” — не було б того з’їзду. Перший з’їзд членства північного ТУРФДім арозумів значення друкованого слова й ухвалив видавати “У.Р.В.” два рази на тиждень. В днях 16. і 17. січня відбувся з’їзд, а два й пів місяці пізніше “Укр. Роб. Вісті” почали виходити два рази на тиждень.

Два місяці після третього з’їзду Товариства Укр. Роб. Дім почав виходити журнал “Голос Праці”, а в місяць після четвертого з’їзду (в 1923 році) почав виходити “Голос Робітничий”, журнал для жінок. В два місяці після п’ятого з’їзду “У.Р.В.” почали виходити три рази на тиждень, а побіч них “Робітничий”, що замінила “Голос Робітничий”, почала виходити два рази на місяць.

В два місяці після шостого з’їзду ТУРФДім почало виходити “Фармерське Життя”, а в пару місяців після восьмого з’їзду почав виходити “Світ Молоді”.

Це нам показує, як наша преса тісно зв’язана з організацією ТУРФДім. Нове після вище наведеного виходило б, що тільки завдяки цій нашій організації, чи всім нашим організаціям, наша робітничо-фермерська преса змогла розвинути.

Так, то воно так. Але другий бік медалі показує нам, що не мали б ми преси, то не було б ні тих організацій, ні з’їздів, які дбали про її поширення.

Нині тисячне число “Українських Робітничих Вістей”. Скільки тисяч раз “Укр. Роб. Вісті” в перший рік свого існування закликали робітничтво до організації, вказуючи йому той шлях, по якому воно повинно піти? Кожна сторінка, кожна стаття, кожний рядочок, кожне слово тільки про це говорили. Так говорили й говорять “Укр. Роб. Вісті” від першого аж до тисячного свого числа.

Чи можна собі уявити розвиток наших організацій без свого боєвого органу? Ні, тисячу разів ні! На початку “Укр. Роб. Вістей” старалися агрутувати в організовану громаду передове, свідоміше робітничтво, що розсіяне було реакцією по цілій Канаді. Потім заходилися “У.Р.В.” коло організації працюючого жіноцтва, фермерства, їхньої молоді. Діточі школи — хто їх заснував, хто вчив, як їх залучувати? Самі ми себе вчили й самі одні від других вчилися на сторінках “Укр. Роб. Вістей”. Мандалінові діточі оркестри — хто їх так плекав, як “Укр. Роб. Вісті”? Драматичні гуртки, хори, хто про них дбав? А будівання Українських Робітничих та Фермерських Домів — чи “Укр. Роб. Вісті” й тут не доклали своїх старань? А Вищі Освітні Курси, а всілякі допомоги, чи то голодуючим в Радянському Союзі, чи революційному рухові в Східній Галичині — хто вів в цю перед, як не “Укр. Роб. Вісті”?

Робітниче Запомогове Товариство, що нині так пишастесь серед українського працюючого населення, від першого дня свого існування й до нинішнього дня нашло найцінніший відгук тільки на сторінках “Укр. Роб. Вістей”.

Комуністична Партія Канади, всякі політичні справи, кожні вибори, чи то домініальні, провінціальні чи міські — тут “Укр. Роб. Вісті” завжди стояли на передовій посту.

Міжнародні події, боротьба за робітничо-селянську владу на Україні, визвольна боротьба на землях Західної України, все це з чисто клясового боку відражалось в “Укр. Роб. Вістях”, все це переходило через їх призму і висвітлене в клясовому дусі доходило до наших читачів.

Та хіба ж тільки це? А боротьба з ворогами в Канаді, а оборона працюючих перед нападами ворогів — хитрих, лукавих, підлих. Боротьба з наклепами, провокаціями, доносом, викривання обманів, шахрайств різних політичних партій, “міністрів” неіндуційних урядів — все це червоною ниткою тягнеться на сторінках “Укр. Роб. Вістей” від їх першого аж до тисячного числа.

І тисячу раз “Українські Робітничі Вісті” були праві у своїй боротьбі. Тисячу раз правда стояла за тим, що що писали й як висвітлювали “Укр. Роб. Вісті”.

Хай же у відплату за це тисячі нових читачів подвоють тираж “Українських Робітничих Вістей”, починаючи з нинішнього тисячного числа! У відплату за це думаймо всі свої сили коло нашого ювілята й не страши нам будуть наші вороги.

Володимир.

ПРО ЩО РОБІТНИКАМ ТРЕБА ЗНАТИ.

Нині, з виданням тисячного числа “Українських Робітничих Вістей”, радіють всі клясово свідомі робітники і фермери в Канаді, радіють і поза границями Канади. Ще більше радіють наші українські робітничі організації, що внесли на своїх і плечах небажаний тягар — бо рівно одну тисячу чисел своєї газети, свого організатора й учителя. Радіють і ті товариші, які від самого початку появи нашого газети працювали без вини з посвятою ніч і день, рік за роком, щоби допомогти зробити її тим, чим вона є нині. А це не легко до сповнення завдання, коли взяти під увагу матеріальні і моральні умовини, серед яких приходилося будувати нашу пресу.

З тисячним числом нашого газети легко нам радіти, бо воно нині перед нами, але не так то вже легко прийшлося його дідати. Радіючи разом з свідомими товаришами, хочу звернутися до першої радості, коли появилос перше число “Українських Робітничих Вістей”. До цього в мене багато причин, хоча цим разом я торкнутись тільки деяких з них.

Перше число “Укр. Роб. Вістей” вродилося на світ серед таких труднощів, що про них до подробиць знає тільки невеликий гурт товаришів.

Осенью 1918 року наша тодішня однакова організація соціал-демократична партія впаала жертвою воєнної реакції — її заборонено як нелегальну організацію. Разом з нею заборонено також і наш тодішній боєвий орган “Робочий Народ”. Будинком Українського Робітничого Дому у Вінніпегу був піднятий з фундаментом в гору, але далеко ще нескінченний, навіть не накривий. На мешкання товаришів, що працювали при газеті й в організації, поліція виконала наїзд, розганяючи їх по різних закутках Канади.

Положення було незавидне. Та мимо всього лихоліття, мимо гультів повоєнної реакції і всяких спромоглих скінчити Дім і почали робити підготовку до його відкриття. І тоді чи не найбільше відлучили товаришів брата газети. Треба скласти членів на збори, треба скласти охочих робітників вступити до драматично-співачького гуртка, що однією було дозволено робити того часу, а тут нема газети, нема в чому тут гостини, нема кому поагітувати. Понесли наші товариші оголошення до одної місцевості української, вбачає за слово, патріотичної газети, але панове патріоти відказалися при-

вітних листів. По моєму це була не менша радість від тої, з якою однією ми ниніше тисячне число.

Правда, зразу перше і дальші числа газети були мляві і бліді змістом, але це не залежало від нас, а від умовин, серед яких газета вродилася на світ.

Даремно дехто з товаришів, головню американських, дорікав нам за це та те, але вони поняття не мали про всі ті труднощі, з якими ми тут стрічалися, що нам приходилося того часу переживати.

А це не був жарт. Тодішня атмосфера була така, що бодай про неї більше й не згадувати. Власті, а не так власті самі як наші “рідні” українські “добрі люди” не спускали нас з ока та кожний наш крок, кожне слово репортували до властей.

Тоді існувала ще пресова цензура з рамени міністерства внутрішніх справ. Посилалися на нас доноси за доносимами. Власті, а не так власті самі, як дехто з наших приятелів не міг спокійно спати з появою нашої газети. Цензор почав наново грозити нам, що замкне газету, звичайно покликуючись на скарги, що напливали до його офісу. Для ілюстрації вище сказаного наведу одну з таких погроз, яку ми дістали від цензора 9. квітня 1919 р., такі зараз після видання другого з ряду числа “Українських Робітничих Вістей”. Ось вона:

“Sir: — I regret that my attention has been drawn to the decidedly objectionable tone of your publication. Particularly my attention has been drawn to your issue of Thursday, March 27th, and it is pointed out that the news printed consists for the most part of despatches culled from Canadian papers which in the aggregate constitutes Bolshevist propaganda pure and simple. It would be criminal to allow any Canadian newspapers to play fast and loose with facts and to publish carefully selected and disloyal propaganda of this character, and the result is even much more dangerous and

ти оголошення до їхньої газети. І то звичайнісіньке невинне оголошення. Товариші згодилися заплатити, але й це не “скрушлено” патріотичних сердець. Маленький інцидент, а так боліло відлучило його винні українські робітники і почали думати за всяку ціну добитися хоча б маленької газетки, але своєї.

Як нині так й тоді ми обстоювали єдиний фронт всіх робітничих організацій, бо тільки в об’єднанню згуртували сили й побди робітничого класу.

Того часу з усіх робітничих політичних й економічних організацій в Канаді — осталося тільки Трейд енд Лейбор Кансис, що була під керівництвом радикальних соціалістичних робітників, як Боб Росел, Дик Джонс, Бил Армстронг і др. Вдалися ми до ексекютиви цієї організації та розказали їм, що хочемо від них моральної допомоги, іменню добитися дозволу в Оттаві на видання газети. Члени ексекютиви відіслали до насшого бажання дуже прихильно, але сказали, що справу предлають на зборах делегатів всіх трейд юній.

Пригадую, як нині, коли я і ще кілька товаришів прийшли на збори цього “робітничого парламенту” та якою радістю були ми охоплені, почувши, що загал делегатів одноголосно рішив написати до міністерства внутрішніх справ в Оттаві за дозволом видавати українську робітничу газету.

Незабаром дозвіл прийшов, бо з тодішньою силою трейд-юнійною організацією всі сили рахувались. І хоч прийшов дозвіл, але він був зв’язаний з усіма воєнними ухвалами й обмеженнями для чужинської преси.

“Для Трейд енд Лейбор Кансис дозволяємо видавати українську газету, — сказали в міністерстві в Оттаві, — але видавайте її в двох мовах: українській і англійській”.

Дня 22 березня 1919 р. появилос на світ перше число “Українських Робітничих Вістей” в двох мовах, ще й з прикрасою над заголовком: “Licensed by Secretary of State”, але за секретаря Трейд енд Лейбор Кансис в своїм привітнім слові писав: “Трейд енд Лейбор Кансис спішить на поміч своїм братам в клопоті”. А далі кінчав: “Ваш бій є нашим боєвою боротьбою, Ваша перемога є нашою перемогою”.

Свідомі робітники і фермери, що були без своєї газети по верх пів року, привітали її як свого найлішого друга, засипаючи редакцію тисячами при-

the action of the editors all the more inexcusable as it is published in a paper which has been licensed by Secretary of State. Without there is a distinct and complete reversal of policy as respects the character of the matter published in your paper, I shall be compelled to recommend to the Secretary of State that the license issued to you for the publication of Ukrainian Labor News be suspended and that steps be taken to proceed to the limit against all concerned in this very evident and insolent attempt to abuse the privilege of a license and to set the Authorities of this country at defiance.”

Таких і подібних листів від цензора у нас багато, але про них ніхто з ширшого робітничого загалу не знав. І серед таких власне умовин приходилося видавати й редагувати газету. Тяжкі і гіркі ці умовини, але ми все таки дожили до тисячного числа. Не тільки дожили, але й розвинули та поширили наше видавничтво до тої міри, що нині воно обслуговує не тільки самих робітників, але зокрема робітників, фермерів і молоді.

Тисячне число — це тисячна сторінка історії боротьби робітничого класу взагалі, а українських робітників зокрема. І всі ми разом найкраще вишумімо з тисячним числом нашу газету тоді, як всі подбаємо разом, щоби на далі забезпечити її матеріальне існування та дамо спомогу вчити робітничтво про ті великі історичні світові події, що ланцюм протягаються перед нашими очима з дня на день. І це станеться, коли кожний читач подбає перш сам за себе і відновить свою передплату, а відтак приймає одного нового читача до нашої армії. Це буде радість не тільки на словах, але й на ділі і тоді сміло зможемо підняти клич:

Хай же й розвивається та даліше веде нас по шляху клясової боротьби наш учитель й організатор “Українські Робітничі Вісті”!

І. Наویلський.

ТИСЯЧНЕ ЧИСЛО.

(Для ювілейного числа “Укр. Роб. Вістей”.)

Світла правди й борні з темнотою,
Тисячне число шляху твердого...
Дивно, — за короткий час молодого
Життя Твого — здобуємо метою
Ми горді, з’єднані до тіла одного.

Тисячне число зможе відповісти
За працю, за Ідею з найвищих ідей.
Хай-же залунає з тисяч грудзей:
“Хай живе “Робітничі Вісті”!
Хай живе пресовий ювілей!”

Рости і в могутню силу виростаї!
Рости нам, як і дотепер росли! —
Ти наше вєсло і знання жерело;
Ти світло працюючих, і нам вітай,
Вітай нам — тисячне число!

І. Микитин.

Фора Ситі, Онт.

ТИСЯЧА МИЛЬ.

Коли подумати загално, то здається тисячка нічого такого великого. Один, два, три, десять, сто, дивись, вже й тисяча. Так немов свиснув.

Це так із звичайним номером. Але коли говорити про тисячу чисел газети, і то української, ще й судо-робітничої, й до того в капіталістичній Канаді, то це вам вже не свистиня.

Ось тільки подумайте: Вісім років ще й п’ять з чіпком місяців часу забрало, щоби добитися до отой фігури з трьома черевцями. І то як добитися! Почерез цілісінькі гори перешкод та труднощів. Все-одно, як-би перелазив британський Альпіс горі десь від Джейсера Парку аж до Тихого океану. Трудноватий проспект, правда?

Але ми вже, товариші, на тисячний міль. Великий шмат дороги вже за нами, хоч перед нами горизонт ще далеченько. Та ми все йдемо.

Вісім з половиною років тоді назад у Вінніпегу прес-ма-

перше число і здається нічого іншого тоді не думалося і не відчувалося. Уся увага була на газеті і усі бажали собі дочекатися її сотого числа.

А тепер дочекались ми тисячного. І то це все. З тисячним числом цієї нашої робітничої газети, бажаємо її редакторам, адміністраторам, складачам та багатотисячним передплатникам і читачам дочекатися бачити ще й мільйонне число “Українських Робітничих Вістей”.

Наборщик першого числа.

МАЄМО СВОЮ ГАЗЕТУ.

(Спогад про перше число “У.Р.В.”)

Обклались російсько-англійськими та англійсько-російськими словарцями, я сидів над великою англійсько-буржуазною газетою і перекладав для себе новинки.

Переклад той був дуже трудний, бо перекладаючи з англійського на українське, треба було перекладати ще й з буржуазного на робітниче. Але великі світові події заставляли мучитися, щоб хоч щось знати про ці події.

Тов. Т-кий в другому кутті “нашої” сім-фітової кімнати мняв немилосердно “наші” “найстарші” і найбільші репінцятки. Нараз закляв “по нашому”, відчинив двері до маленької “кімнатки”, де шипіла вода, кинув, копив ногою і забурмотів: “Вони тільки на одню здалі”. Накинув на плечі подертого ковта і невдоволеної вийшов.

Я сидів далі над купною паперу з якого нічого путнього не міг довідатися. В голові було моторошно, в грудях боліло аж до сліз.

Пригадуються останні числа “Робочого Народу”, нашої робітничої газети, що я нею тільки всмі захопився, як її вже не стало.

Кудись йшов-би, чогось шукав-би — саміне знаю чого. О, ні, знаю!

Пригадуються перші тижні в робітничій організації: яке захоплення, цілими ночами просиджував-би на зборах і не змушув-би, як ось зараз над цю купую паперу.

Дивлюсь в маленьке віконце. На дворі болото, мокро, мрака чи дощ — не розумію. Так само, як не розумію нічого з тої купи паперу, що на столі. Знаю, що це кінець березня. Значить скоро буде квітень, висохне болото, зацвіють квітки, вийду на поле, глану на евіт, легше відіхну. Спіраюся на віконце і потапаю в думі.

Ніби в сні бачу, як мій товариш Т-кий б’ється, аж болото розбрискується. Дивно. Він же ніколи не бігає, а все ходить понуро задуманий таке, як і я, а тепер б’ється. Може що сталося?... Але ні, він веселий. Вибігаю проти него й питаю: “Маємо свою газету?” — відповідає задиханий, витгачуючи з під поли подертого ковта газету.

Я вирвав від него з рук, розгорнув і перечитав заголовок: “Українські Робітничі Вісті”.

М. Гарасимчук.

В ДЕНЬ ТИСЯЧНОГО ЧИСЛА “УКР. РОБ. ВІСТЕЙ”.

Грімкий привіт нехай гуде,
За гори й моря хай іде,
Де українські робочі суть —
Привіт “Вістям” хай несуть.
Вже тисячу раз прийбув до нас
Учитель, друг робочих мас.
Радій робітнику, радій —
На краший час не трай надій.
Ми можемо гордитися тим —
“Вістей” числом тисячним.
Бо цей провідник трудових мас
Веде правдивим шляхом нас.
Нині всі святкуймо ювілей —
Про підмогу преси дбаймо.
Бо лиш вона підкріпить нас
У тяжкій горі, в прикрий час.
Робітнику, всі враз гуким,
Ширій привіт “Вістям” зашлім,
Хай много літ воно живуть,
Трудящину до хай куяють,
Хай зло неправду торощать —
Нам щільно до всім промощать,
Розкриють очі всім рабам
Нехай засяє сонце нам.

І. Бочиский.